

А Д И А

Սիրիստրէի Ազգ. Մանկապարտէզիմ
համար ալ մանկապարտէզականուհի մն
կը փնտռուի:
Դիմե՛լ հոգաբարձու թեանց:

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆԵՐ

Տփղիսի մէջ այս օրեր տեղի կունենայ խորհրդակցութիւն հայ եկեղեցական կալուածներու բարեկարգութեան մասին: Խորհրդակցութեան կը մասնակցին թեմական դպրոցներու հոգաբարձութեանց ներկայացուցիչները, եկեղեցական կալուածներու կառավարիչները եւ յատուկ հրաւիրուած տասներկու անձնաւորութիւններ՝ հմուտ կալուածական գործերու:

Այս խորհրդակցութիւնը կը կատարուի Էջմիածնի Սինօթին որոշումով: Անոր նպատակն է բարեկարգել կալուածական գործերը, բարձրացնել եկամուտները:

Այս մասին «Մշակ»ի մէջ կը կարդանք ի մէջ այլոց հետեւեալ տեղեկութիւնները:

«Հայ եկեղեցական կալուածների ներկայ վիճակի մասին մանրամասն ուսումնասիրութիւններ չը կան:

«Ճիշտ է, Էջմիածնի ունի պաշտօնական եւ գործադարական նիւթեր, առանձին թեմերու մասին այս ու այն կայուածքի վերաբերմամբ հաղորդագրութիւններ, բայց լիակատար մի գործ դեռ եւս գոյութիւն չունի:

«Հետաքրքիրօգնական օժանդակութիւն կարող են տալ մի որոշ չափով ներկայ գործուծ Մխիթար վարդապետի կազմած «Հայերը Ռուսաստանում» աշխատութիւնը եւ այնպիսի նիւթեր, ինչպէս են օրինակ Մարցի կալուածքի վերաբերմամբ հանկված բարեկարգութեան ծրագրերը:

«Մխիթար վարդապետի աշխատութիւնից երեւում է, որ Էջմիածնի մայր աթոռը եւ Ռուսաստանի հայերի վեց թեմերի վանքերը միասին ունեն Ժող 153.000 գետնատին հող, որից տարեկան ստացվում է Ժող 85.000 ռուբլի բարդիւնք, կամ թէ 55 կոպէկ իւրաքանչիւր գետնատինից: Մնացած անշարժ կալուածներից նոյնպէս ստացվում են արդիւնքներ, որոնցից ճիշտ կերպով արձանագրված է միայն Էջմիածնի, տարեկան 50.301 ռուբլի 32 կոպէկ:

Աւելացնելով վերի թւերի վրա նաեւ 20.000 գետնատին զանազան տեսակի հողեր, որոնք պատկանում են հայոց ծխակալ եկեղեցիներին, տարեկան Ժող 25.000 ռուբլի արդիւնքով, կը տեսնենք, որ հայ եկեղեցիներ Ռուսաստանում ունի 175.000 գետնատին հող 110.000 ռուբլի արդիւնքով, կամ թէ

ամեն մի գետնատինին 63 կոպէկ:

«Անկասկած» այդ եկամուտը կարող է աւելի մեծ լինել եւ աւելացած եկամուտով մի շարք կուլտուրական գործեր կատարել:»

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆՈՅԻ

«ՄԻ ՍՊԱՆՆԵՐ» ԱՆՈՒՄԱԲ ՊՐՕԵԿԻՐԸ

(Շար. թիւ 61 էն)

Բրիտանիայի կառավարութիւնները կղերականներու օգնութեամբ սորվեցուցին ժողովուրդին թէ «Մի Սպաններ» սկզբունքը բացարձակ չէ, թէ պարագայի կան երբ մարդ կրնայ եւ պարտական է սպաննել: Ժողովուրդը կը հաւատար եւ կը մասնակցէր այնպիսիներու մահին, որը կառավարութիւնը կ'ուզէր:

Երբ կառավարութեան սխալականութիւնը հակեցուցաւ, ժողովուրդներն սկսան հակառակ ընթացքով կառավարութեան, ինչպէս վերջինս հակառակ եղած էր այն մարդոց որոնք հակառակ եղած էին իրեն:

Միակ տարբերութիւնը այն եղաւ որ կառավարութիւնը թշուառ ըսպաններ պատերազմի ատեն եւ դատարանի վճռով, մինչդեռ ժողովուրդներն որոշեցին որ մարդ կրնայ սպաննել պատերազմի ատեն յիշափոխութեան ժամանակ եւ յիշափոխական կոմիտէի անունով:

Այն ատեն անա տեղի ունեցաւ այն ինչ որ այժմ Ռուսիայի մէջ կը պատահի, որ 19 դար քրիստոնէութիւնէ յետոյ, յիշափոխականներ եւ կառավարութիւնը իրկու տարիէ ի վեր չեն դատարի փոխադարձաբար իրար ըսպաններէ: Կը ջարդեն կրնան տղաքներ մարդիկ, վերջապէս բոլոր անոնք որոնք մահն օգտակար կը թուի իրենց: Եւ զարմանալին այն է որ երկու կողմն ալ համոզուած են որ այսպէս շարժելով ոչ մին եւ ոչ միւսը հակառակ կը գործեն բարոյականին եւ կրօնին:

Այժմ Ռուսաստանի մէջ մտքերու վիճակն այնպիսի կէտի մը հասած են որ եթէ կարելիութիւններ տրուի, մէն մարդու որ սպաննէ իրեն վնասակար թուածը, գրեթէ բոլոր ուսերը պիտի անհետանային, յիշափոխականները պիտի սպաննէին բոլոր վարչական մարդիկն ու գրամատերերը եւ կառավարութիւնը՝ յիշափոխականները եւ հողատէրերը գրեզացիներն՝ սեփականատէրերը բոլոր գրեզացիները եւայլն:

Քաջասիրտ տղերք քեզ մը հեռացուցին ու թաւալուր փռեցին, Մահ մուտ աղան գետնին վրայ:»

— Քեզի չուն, գնա՛ հիմակ մար, գարէիդ քով ու անոր գանգաւ ըրէ՛ կեանքդ ունեւո՛ւ մասին: Խնդաց Աւագակապետը: Բու թագաւորդ փուճ տե՛ղ կաշխատի... մինք անոր քունը պիտի խոռովենք ամեն ատեն:

Կամաց կամաց լոյսը բացուելու վրայ էր: Աւագակապետը թողուց Արձակու լճին շրջականները, բարձրացաւ անտառուտ լեռներու մէջ եւ աւելի յարմար ու ապահով վայր մը գտաւ:

Գեղեցիկ ու հեշտալի օր մը անցուցին այդ ապաստանարանին մէջ: Հոն վիթխարի ապառաժներ կային, որոնք ծառերով ծածկուած էին: Այդ ապառաժներու ներքեւ սարահարթի մը պէս կանաչաւտ գետին մը գրտնուէր, որուն վրայ խուսէր նստեցաւ ու ճաշեց: Յետոյ երկու պահակ կար:

Եւ այս կատակ չէ, իսկա յէս աղպէս է: Այս անուի կացութիւնը կը տեսէ արդէն երկար տարիներէ ի վեր եւ ամէն տարի, ամէն ամիս եւ ամէն օր վատթարանալէ զատ ուրիշ ոչինչ կը լինի:

Գ.

Դրութիւնը միայն կը վատթարանայ, անոր համար մանաւանդ որ կառավարութիւնը զգալով թէ ստիպուած է սանձ մը դնել իրերու այս վիճակին ձեռք անած է այն բոլոր միջոցները զոր ազդեցիկ կը կարծէ:

Այս յիմար եւ անօգուտ միջոցները կը կայանայ գործադրելու մէջ նոյն ոճիւրներն, որոնց դէմ կը կուրծայն ալ կատարելագործուած մահացու գործիներով ինչպիսիներն են պրովիւնկ, ռուսը, որոնք պզտիկ տղու մը ձեռքով ալ կրնան սպաննել հազարաւոր հուժկու մարդիկ կըսեմ, այս միջոցներով ոչ միայն չեն հասնիր իրենց նպատակին, այլ եւ հետզհետէ կը ծանրացնեն իրաց վիճակը:

Ռուս կառավարութեան կացութեան ողբերգական կողմն այն է որ նա ըստիպուած է տեսնել՝ որ իր այս միջոցներով իրաց վիճակը աւելի կը ծանրանայ բայց եւ այնպէս չկրնար հրաժարիլ այն միջոցներէն:

Բաւական չէ որ չկրնար հրաժարիլ այլ եւ չկրնար գործադրել սպանութիւններու դէմ միակ ազդու դորմանը «Ռուսացումն սպաննութեան ոճիւրն ծանրութեանը»:

Կառավարութիւնը կը հալածէ «Մի Սպաններ» պրօյեկտը եւ կը բանտարկէ զայն տարածողը: Նա պարտական է հաւատարապէս հալածել իմ հոս գրածս ալ եւ պարտական է նաեւ զիս սպաննել այսպէս նոյն սկզբունքի տէրն եմ եւ շատոնց արդէն նա պարտ էր արգելիլ ոչ միայն աւետարանը այլ եւ հին ուխտին տառնաբանեալ պատերազմը ու սպաննել զանոնք տարածողներն ալ:

Գ.

Ռուսաստանի կացութիւնը քստմնելի է: Վատը նի թական կացութիւնը չէ, ոչ ալ ճարտարաբանութիւնը կայուն վիճակը, ազարակային խառնակութիւնները, ոչ պրոլետարիատը, ոչ երիտասարդական վատ դրութիւնը, ոչ աւաղառութիւնները, ոչ ապաստամբութիւնները եւ ոչ ալ ահապարակ յիշափոխութիւնը, ամենամատն է՝ այն մտաւոր կեանքի խառնակութիւնը, որ բոլոր ձախորդութիւններու հիմն է: Ամենասարսափելին այն է որ այժմ ռուսերու մեծամասնութիւնը այսօր կապիլի առանց ո եւ է բարոյական կամ

զուեցան լեռան բոլորտիքը հսկելու համար, իսկ միւսները քնացան: Պա հակները միշտ կարգով կը փոխուէին:

Կէս օրուամ ժամ մը մնացած՝ պահակները կը նշմարեն լեռան ստորոտը չորս քուրտներ ու մանկամարդ ազգիկ մը: Քուրտներէն մին փաթեցաւոր Շէյխ մըն էր, իսկ միւսները գիւղացի տարազով էին: Առանց խուսիս իմացնելու, կամաց մը վար կիջնան ու կը մօտենան Քուրտներու կեցած ապառաժին: Որոշապէս կը հասկնան թէ մանկամարդ ազգիկը հայունի մըն էր զոր բռնութեամբ քրդացուցելու կը տանէին:

Ուստի երկու պահակները կը վերադառնան ու եղելութիւնը կը հասկըցունեն Աւագակապետին: Քաջասիրտ մարդը՝ հետն առնելով երեք հօգի՝ կը փութայ պահակներու ցոյց տուած ապառաժը:

Արդարեւ, այդ պահուն Շէյխը

կրօնական օրէնքի, որը պարտաւորութիւն ըլլայ առհասարակ ամենին: Ու մանք իր կրօն կը ճաննան վաղիմի աւանգութիւնները որոնք չունին ոչ մի բանաւոր միտք եւ կառաւարդութիւն միայն իրենց՝ մտածողութեամբ եւ ճաշակով: Ուրիշներ համոզուած հաւատքի անկարեւորութեան դարձեալ չունին ուրիշ առաջնորդ բաց եթէ միայն իրենց նկատումներն եւ ամեննէն այլապէս լազձաղները:

Ասկէ կը հետեւի որ ռուսերու մեծամասնութիւնը՝ որոնք կը գործեն ո եւ է նկատումով իր թէ ընկերութեան հանրութեան օգտին, իրականութեան մէջ կառաւարդութիւն միայն իրենց հասաւ գրեթէ անասնական բընազդով:

Ինչ գէշ բան, անասունի աստիճան ինկած այս մարդիքը բանաւոր կեանքէն հրաժարելով իրենց սկզբունքին՝ մէջ հաստատութիւն եւ համոզուած կը մնան, թէ իրենց բոլոր յիմարութիւնները եւ ստորնութիւնները, զորս կը գործադրեն արեւմուտքի ժողովուրդներուն հետեւելով (քաղաքական եւ յեղափոխական մարդոց), կապացուցանեն անվիճելիօրէն իրենց բարձրութիւնը անցեալի բարեպաշտ եւ իմաստուն մարդոցմէ:

Անոնք վստահ կերպով համոզուած են, որ կեանքի համար կրօնական յղացում մը պէտք չէ, ամենուն հասարակած, եւ կը հաւատամ թէ ամեն անակ կրօնի բացակայութիւնը կը հաստատէ մտաւոր եւ բարոյական բարձրութիւն մը:

(Շարունակելի)

Հ Ն Ձ Ա Կ Ե Ա Ն

ՀՐԱՊԱՐԱՅԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ ՍՕՖԻՍՏԻ ՄԷՁ

Հսկու. 7 կիրակի երեկոյ ժամը 9ին Սաէտինէնիյէ սրահին մէջ հրաւիրուած էր Սօֆիայի երկսեռ հասարակութիւնը յսելու պարոն Հմայեակ Արամեանը, որը պիտի խօսէր նիւթ ունենալով «Հայ Յեղափոխական կուսակցութեանց ներկայ դիրքը»: Արդէն երեկոյեան որոշեալ ժամուն բաւականին բաղձութիւն խոնուած էր մեծ ժողովարար, եւ ալ իւրեւ հայ ուղեցի մի գաղափար կազմել այդ նիւթի վրայ եւ ա.

դէմն առած էր մանկամարդ ազգիկն ու անոր կըսէր. «Եթէ կամքս չը կատարես, այս ապառաժներու մէջ գըլուրդ կը կորեմ ու այնպէս կերթամ... չուզով առելու ինկի՛ր նայի՛մ, կեանքի՛ւր սանկ ձայն մի՛ հաներ...»:

Ու Շէյխը մեքենաբար ոտքի ելնելով բռնեց խեղճ գերուհի թեւէն ու դէպի ապառաժին միւս կողմը յառաջացաւ...:

Այս բոլորը դիտեց Աւագակապետը: Բարկութեան կրակ կտրած՝ իսկոյն վար իջաւ կեցած տեղէն ու յարձակեցաւ Շէյխին վրայ: Իսկ տղերք հրացանի բռնեցին մնացեալ քուրտներն ու իրարու ետեւէ ձգեցին քարերու մէջ:

Մանկամարդ ազգիկը լեզուն կապուած վիճակի մը մէջ չը կրցաւ ճիշտ մը հանել, երբ Աւագակապետը դաշտին հարուածներու տակ տապալեց նքարոտական Շէյխը:

Ա. ԵՐՏԱՆԵԱՆ

108

ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՏԸ

ՄԱՍՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՏԸ

(Շար. նախորդ թիւէն)

— Գիտեմ, Մահմուտ, գիտեմ թէ ըստ ազգի չունի ցեղ մըն է, յարեց Աւագակապետը. դուք չէք ցատի, երբ ձենէ մէկը սատկելու ըլլայ. պէ՛տք է որ զանակը կուրծքիդ մօտենայ:

Ու այս ըսելով նշան մը ըրաւ խումբին որ մէկ կողմը քաշկոտեն զին քը:

ճապարեցի ժամանակին ներկայ դառնուիլ:

Ժամը ճիշդ 9 ուկէսին ժողովոյ նախագահը ժողովը բացաւ եւ խօսք տուաւ Պ. Արամեանցի Պ. Ատեմախօսը մի եւանգելիս երիտասարդ, անկեղծ իր խօսուածքը ներուէն մէջ, սկսեց նախ պարզել կուսակցամոլութեան չարիքը: Նա փաստեց թէ որչափ այդ կուսակցամոլութեան թոյնը ցրուեր է մեր մէջ, ընտանիք մը այդ և կին որ քարը անգամ կարող չէ նրանց բաժնել՝ կարողացեր է բաժնուիլ այդ թոյնէն: և այսպիսի մի քանի օրինակներ:

Ամեն ընդհատումի նա կարժանանար ժողովրդի բուռն ծափահարութեանց: Պ. Ատեմախօսը բաւական մանրադնինքն ընենելէ վերջ յեղափոխութեանց ներկայ դիրքը, ծանրացաւ մասնակի ցոյցերու վրայ: Նա փաստեց թէ որչափ անոնք միասակար եղեր են տասը տարուայ յեղափոխութեանէն յետոյ, և նրանից վերջ շարունակելու է և կը շարունակէ Դաշնակցութիւնը առանց նկատի ունենալու անոր բերած միասնեցումը հայ դատին: Այստեղ չէր կարելի նկարագրել անոր սրտին ցաւը երբ նա կը յիշէր թէ ինչպէս 5-10 հոգով խումբ մը կերթայ և մի քանի հրացան արձակելով ամբողջ 5-10 գիւղեր այրել կուտայ:

Ժողովուրդը ատենախօսին շընորհակալութիւն յայտնելով մեկնեցաւ գոհ սրտով, և խնդրեց Հնչակեան վարիչներէն որ միշտ սարքեն այսպիսի հրապարակային ժողովներ որ կարողանան մի քիչ լուսաւորել հայ հասարակութեան միտքը:

ԿԱՄՈՍԱՐ

Սօֆիա 8 Հոկտ

Ամեն քան կատարուեցաւ...

Ան ատեն Աւագակապետը մանկամարդ աղջկան ձեռքէն բռնեց ու քուրտեքէն լիզուով հարցուց.

- Ո՞ր տեղացի ես, ֆիւյոյ:
- Ես Նապակցի եմ աղա՛, դողդաջ մանկամարդ աղջիկը:
- Հայրդ ո՞րք է:
- Ա՛խ, չէ՛...
- Հապա ո՞վ ունիս:
- Պառաւ հօրքորը մի ունիմ:

Աւագակապետը հրամայեց որ ետեւէն երթայ: Թշուառ աղջիկը սոսկուածով մը ու համակուած այդ անծանօթ մարդերուն հետեւեցաւ եւ կարծեց թէ աւագակներու ձեռքը ժառնուած էր:

Երբ խումբին մօտ հասան, Աւագակապետը նշան ըրաւ որ հայերէր խօսող մը չըլլայ: Յետոյ մանկամարդ աղջկան դառնալով հարցուց.

- Այդ ճէշերը կը ճանչնայի՞ր:
- Ե՛ս... դողդաջ աղջիկը:

ՀԱՅՅՈՅԻՉԻՆ ԱՌԹԻԻ

(Շար. Ասխուրդ Թրեմ)

Մեր նոյն դրութեամբ Հոգաբարձութեան ատենապետի կարծիքը յայտնած էինք մի քանի վարժուհիներու նկատմամբ, որոնք իբր խառնակիչներ ճանչցուած են: Կոուփ այս իրողութիւնը կուղէ ընդհանրացնել բոլոր ուսուցիչներուն համար. ինքզինքն ալ մէջ հաշուելով, այսպիսով կուղէ խնդիր դրոյն:

Փակագծի մէջ կարելի է ըսել թէ ուսուցիչներու ուսուցանելու կարողութեան համար մասնաւոր բան մը չէինք գրած: Թոյլ տրուի մեզ յայտնել որ մեր կարծիքով Ֆիլիպէի ուսուցչական խումբը ո՞րք ոչ աւելի՛ զէթ հաւասար ձեռնհասութիւն ունի վտանայի ուսուցչական խմբին հետ բազմաթիւ, «Ռադիկ» այդ խմբին անկարողութեան նկատմամբ դիտողութիւն ըրաւ Ֆիլիպէի Ազգ. վարժարանի երկու դասարաններու յաւելման առթիւ: Արդ, Կոուփ ինչու չըրողքեց այդ բանին դէմ, իրաւացի՞ էր «Ռադիկ» այս դիտողութեան մէջ եւ մենք անխնայ կը լինէինք եթէ նոյն դիտողութիւնը ընէինք վտանայի խմբին առթիւ:

Կոուփ կը փառաբանէ ու կը խնկարկէ Հոգաբարձութեան չտեսնուած առաւելութիւնները, Թատրոն տուած են եղբ. ուսուցիչներու ամսականները տալու համար, ինչ զնախատելի առաւելութիւն, ոչ մէկ Հոգաբարձութիւն այնպիսի նախադրիկ բան մը չէ՞ր ըրած: Կոուփ գիտէ՞ թէ ուսուցիչներ կան որ դեռ անցեալ տարիէն անելիք ունին: Բայց երբէն ի՞նչ է որ ուսուցչական միութեան անգամները սկսան պաշտպան կանգնիլ Հոգաբարձութեանց, այն Հոգաբարձութեանց որոնց դէմ կուր յայտարարած են. Կոուփներուն մնացել է պաշտպանել Հոգաբարձութիւն մը, որ հաւանաբար ինքն ալ կրնար բան մը գրել ի հերքումն մեր գրածներուն:

Խօսելով նորակազմ ուսուցչական խմբին վրայ ցոյց կը տրուի թէ անոնք փորձառու եւ դերագանց կարողութիւն ունին: Հարց է թէ ուր գնահատուած են, Եւ պաշտօնավարած են եւ գլխաւորն է ժողովուրդը ինչ համարում ունի անոնց վրայ: Շտապելու հարկ չկայ. ժամանակը ցոյց պիտի տայ անոնց բոլոր առաւելութիւնները: Եթէ բոլորն ալ Կոուփի պէս կրթիչներ են

- Այո՛, դու:
- Չէ՛, Աղա՛, ոտքդ պագնեմ. տեսած անգամ չունէի:
- Հապա ինչպէ՞ս անոր ձեռքն ինկած էի:
- Ա՛խ, Աղա՛, երէկ իրիկուն աղբիւրէն ջուր կը բերէի... Եանկարծ երկու հոգի վրաս յարձակեցան... մին բերանս բռնեց, իսկ միւսը գրկեց զիս ու գեղէն դուրս հանեց: Գիշեր էր. ձայնս լսող մը չըլկար... Լացի՛, տղայիցի՛... անգուտ եղաւ, Հրմշկակ. լով առջեւնին առին զիս ու ամբողջ գիշերը քալեցուցին: Այսօր ալ վարի լեռան մօտ եկանք...
- Ո՛ր կը տանէր քեզ:
- Ի՛նչ գիտեմ, Աղա:
- Մտիկ ըրէ՛, ֆիւյոյ, մենք ասկից կը տանինք քեզ քու հօրքորդը քով բայց ազատ չես ըլլիր... աւելի աղէկ է քաղաքը. հո՛ն հօրաքորդը թո՛ղ դայ... լմնցաւ:

գրաւ կը դնէք որ մեր անցեալ տարուան աշակերտները աւելի ազնիւ զգացումներ ունէին ու աւելի կրթուած էին (հետո չէ այն ժամանակը երբ ուսուցիչները ժողովի համար տեղս հաւաքուած էին, քանի քանի անգամ այլ եւ այլ անհատներէ լեցինք անոնց կրթութեան նկատմամբ խօսքեր. քանի անգամ բացական հետեւեցաւ թէ առանց են որ մեր աղաքը պիտի կրթութեն: Չե՛ն լսեր այս խօսքերը, խուլ են ինչ են):

Կոուփի ամէն մէկ նախադասութեանը վրայ առանձին առանձին յօդուածներ կարելի է գրել ցուցունելու համար թէ իւր բոլոր դիտողութիւնները իբր կը հակասեն եւ մէկ նպատակով գրուած են. խեղաթիւրել իրողութիւնները, մեր գրածին ազդեցութիւնը չեզոքացնել, եւ ամբողջին տրամադրութիւնը բորբոքել մեր դէմ, Հարկ է ըսել թէ ի՞նչու են այս ջանքերը, մենք կ՛ընենք մեր շուրջը ժողովուրդ մը, որ իբր Դաւանակեան սուր մը ոչ թէ մեր գլխուն ալ Կոուփներուն գլխուն կախուած է: Այլ չենք հասկնար թէ ո՞ր ժողովրդին համար է Կոուփի խօսքը, Զուլունեան համար, մենք անոնց իսկական սրէն ալ չենք վախար:

Կոուփի կարգ մը մակերեսներ կուտայ մեզ, գրութեան ոճը ցոյց կուտայ թէ անոնք բռնաբարուած գործածութիւն ունին, մենք չենք վերադարձներ դա. նոյնք Կոուփի պէս վատասիրտի մը, որ քաղութիւնը չունի իր իսկական անուշիկ հրապարակ իջնելու:

Ասով կը յայտարարենք որ մեր հակաակորդները որչափ ստորին զէնքերով ալ Կոուփն մեր դէմ, մենք կը մնանք անսասան մեր բռնած դիրքին վրայ գրելու եւ ժողովրդին աչքը բանտուր կազմ ու պատրաստ:

ՄԱՐԿԱՐԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բերայի մէջ հայ բողոքականները եկեղեցի մը կառուցած ըլլալով, կիրակի օր պաշտօնական բացումը կատարուեցաւ: Մեր պատրիարքը իր կողմէ ներկայացուցիչներ շրջած էր հոն: Բրօֆ. Յակոբոս ճէճէզեան իր սովորական պերճախօսութեամբ քարոզ մը խօսեցաւ, որուն վերջաբանը հետեւեալը եղաւ, դառնալով

- Քաղա՛քը... ա՛խ, դուք գիտէք, միջնեց մանկամարդ աղջիկը՝ հեղեղի պէս արցունք թափելով:
- Ինչո՞ւ... չէ՞ք ուղիւ քաղաքը բնակիլ:
- Ո՞վ չսեղեր քաղաքը բնակիլ... բա՛յց...
- Ի՛նչ կայ:
- Մենք աղքատ ենք, Աղա՛:
- Ա՛տ է պատճառը:
- Այո՛:
- Ատոր վրայ մի՛ մտածել: Միայն թէ՛ միւսիւրման կուղիս մնալ, եթէ ո՛չ կեանքուր:
- Մանկամարդ աղջիկը շուարեցաւ: Ի՛նչ պատասխան տար...
- Ի՛նչ ըսէր:
- Գեղեցիկ աչքերը յառեց կուրծքին վրայ ու արտասուեց:
- Չե՛ս պատասխանել, յարեց Աւագակապետը:

պատրիարքի ներկայացուցիչներուն:

«Մենք այս եկեղեցին կանգնելով նպատակ չունինք երբէք բաժնուելու մեր սիրելի ազգէն: ո՛չ ընդհակառակը աւելի պիտի մօտեմանք անոնց, պիտի սիրենք զանոնք, անոնց այն պատկառելի փառայեղ ու փառաւոր եկեղեցին որ մերն ալ է: Ահա Հայոց Պատրիարքը ինքը կուտայ եղբայրասիրութեան նշանը իր կողմէն շրջելով իր աղնուաչուք ներկայացուցիչները: Երբէ՛ք, երբէ՛ք հոգեւորապէս չպիտի զատուինք մեր սիրելի եղբայրներէն, ընդհակառակը աւելի պիտի յարգենք սիրենք և պիտի ջանանք աւետարանի սկզբունքներով կանգուն պահել մեր եկեղեցիները»:

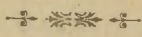
Փափաքելի է որ երբեմն անձկամիտ պատուելիներուն դաս մը ըլլար հմուտ բռնեցեօրին այս անկեղծ խօսքը:

— Գեր. Տ. Եղնակ արքեպ. Ապահուհի որ Ամերիկայի առաջնորդ ընտրուած է, իր տկարութեան պատճառաւ Եգիպտոս գացած է: և հոն պիտի սպասէ Ամերիկայէ շրջուելիք ճանապարհածախսին որպէս զի մեկնի իր նոր պաշտօնատեղին:

— Պաթոնի մէջ կազմուած է «Հայ համալսարանական Ակումբ» անունով ընկերութիւն մը, որ իրեն գլխաւոր նպատակ ունի «քաջալերել համալսարանական կրթութիւնը Մ. Նահանգներու և Քանադայի մէջ բնակող հայերուն մէջ, առանց սեռի, յարանուանական կամ քաղաքական ըմբռնումներու խտրութեան»:

ՄԱՍՆԱՌԻ ԴԱՍԵՐ

Տ Հմայեակ Խուչպուլեան կը փափաքի մասնաւոր դասեր ըստանձնել հայերէնի և ֆրանսեարէնի: Փափաքողները ուղղակի իրեն դիմելու են:

- Ես կեանքուր եմ Սիւն, դողդաջ աղջիկը:
- Դիտեմ... բայց ասկից ետք:
- Ի՛նչ բռնեմ...
- Ճշմարտութիւնն ըսէ:
- Դարձեալ այն պէս կուր զեմ մնալ:
- Ինչպէ՞ս:
- Կեանքուր...
- Չէ՞ որ կեանքուր մնալու բոլորս, ասանկ փորձանքներու կը հանդիպու:
- Թո՛ղ բոլորս...
- Միթէ՞ գէշ է միսի մանուկութիւն:
- Չեմ ըսեր թէ՛ գէշ է...
- Հապա՛:
- Իմ հաստքս չեմ կրնար ուրիշ նալ:
- Չէ՞ որ հաւատքը՝ հաստք է:

(Շարունակելի)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

ԹԻԻՐԻՍԻԱ

Եննի Էրզրում վալիի Ապտիւլ Վէհապ բաշա մահէն ժամուրի- յէթինէ կիթմէք իչին Եօլա չըգտը Էրզրում Էհալիսի բէք հիտտէթլէնմիշ օլմաղլէ՝ Եննի վալինին չէհրէ կիրէճէկի Էսնա- տէ գարըըըըը չըգմաւնտան գօրգուլիյօր վալի իլէ պէրա- պէր Տրապիզոնտան խալլը աս- քէր կէօնտէրիլմէսի իգթիզա կէօրիւմիւշ տիր:

— Եննիտէ ահվալ տահա զի- յատէ աղըըըըըը տըր պիր սէ- նէտէն պէրու Պապը Ալի Ֆէյիլի բաշայա Եարտըմ կէօնտէրմէք իսթէմէք իտի, ֆագաթ չիմտի աճէլէ 3000 քիշի պէշինճի օր- տուտան կէօնտէրիլմէսիին Էմր իթտի Պու ասքէրլէր չիմտի Ա- գապա Եօլունտա պուլընուպ, օ- րատան Հօտէյտայա կիթմէք ի- չին վարօրա օթուրաճագլար:

— Թիւրքիա վէ Բուսիա պէշինտէ թանգիմ օլընան թի- ճարէթ մուգալէլէնաճէսի իքի տէվլէթ խարիճիյէ նաղըըըըը թարաֆընտան պու հաֆթա իմ- զալանճագ տըր:

— Ալթը պէօյիւկ տէվլէթլէ- րին Էլչիլէրի րուս սէֆարէթհա- նէսինտէ Մաքէթոնիա իսլահաթը իչին իլք մէճիսլէրինտէ՝ ատ- լիյէ գօնթօլը թէսիսի իչին վէրիմիշ օլան նօթայա գարըը Պապը Ալինին թուլթաղը վաղի- յէթինի թէտգըգը նաղարա ալ- մատըլար: Ատլիյէ գօնթօլը տա- խի մալիյէ գօնթօլը իչին գա- պուլ օլընան թարգտա իճրա օ- լընճագ տըր, ֆագաթ պու իլք մէճիստէ հիչ պիր գաթի գա- րար վէրիլմէտի:

Ֆրանսա, Աւստրիա, Բուսիա, իթալիա վէ Ալմանիա Էլչիլէրի Մաքէթոնիանըն իւշ վիւայէթլէ- րինտէ ատլիյէ գօնթօլը խու- սուսընտա միւքէմմէլ պիր բլան իչին մէնսուպ օլտըգլարը գա- պինլէրտէն թալիմաթ իսթէ- տիլէր: Եու հալտէ տէվլէթլէր պէշինտէ հէր նէ գատար Մա- քէթոնիատա գօնթօլ թէսիսի մէպտէն գարարաշտըըըըը ի- սէտէ թէֆէրրուաթը պէյան օ- լունմամը տըր:

— Օրըպ վէ Եունան հիւքիւ- մէթլէրի Պապը Ալիյէ վէ պէօ- յիւկ տէվլէթլէրէ Պուլկար չէ- թալարընա գարըը չիքիայէթ իթտիլէր: Մէղքիւր իքի հիւքիւ- մէթլէր պէշինլէրինտէ Էվլէլտէն իթթիֆագ իտէրէք, պու չիքեա- յէթլէրի թէրթիպ իթմիշլէր:

— Սէլանիքտէ նոյեմբեր 26տա հուգուգ մէթէպի աշըլաճագ տըր, տախիլիյէ իմթիհանլարը նոյիմ 11տէ պաշլայուպ 8 կիւն տէվամ իտէճէք:

— Էտիրնէ վիւայէթինտէ մահ- սուլաթըն աղըըը սէպէպլէ Զը- րաաթ պանգասընտան քէօյիւ- լէրէ թօխուվ վէ բարա տաղը- տըլմասընը Սուլթան իրատէ իթտի Էրմէնիստան վիւայէթլէ- րինտէ մահսուլթ տահա աղ վէ գըթլըգ չիմտիտէն պաշլամըշ օլ- տըըը հալտէ հիչ պիր Եարտըմ օլունմայօր իչթէ պունա «հիք- մէթի հիւքիւմէթ» տէրլէր:

— «Երգար չէրիֆ» ի բուս իթ- մէք իչին Սուլթան Էվլէլքի կիւն տէնիլ Եօլու իլէ Սթանպուլա կէշմիշ տիր: հիչ պիր վագաա զուհուր իթմէտի: Օլ կիւնիւ խա- րիճտէն կէլէն վարօրարը պօղաղ- լարտան իչէրի կիրմէսի մէնն օ- լունմուշ տըր:

ՍՈՒԼՀ ԳՕՆՖԷՐԱՆՍԸ

Լահէյտէքի սուլը ումուժի Դօնֆէրանսը գաբանտը Բէյիսի պուլընան րուս մուրախար Մ- նէլիսով սօն նուլթընտա տէտի՝ «հագ ու ատալէթին թալէպլէ- րինի տէվլէթլէրին մէնֆագաթ- լարը իլէ ուզաշտըմագ թէտ- պիլէրինի արամագ Եօլունտա թէրագըգը իտիլտի»:

Եանի ատալէթի տէվլէթլէրին մէնֆագաթլարը իլէ ուզաշտը- մագ թէտպիրլէրի տահա պու- լընմամը Էա Եալընըն անլարը արամագ Եօլունտա իլէրի կի- տիլմիշ: Եու հալտէ տէվլէթլէրին մէնֆագաթը հագ ու ատալէթէ մուգալիւր վէ մուխալիֆ օլտըղը- նը գօնֆէրանսըն րէյիսի տախի ալէնէն իթիւրաֆ իթմիշ տիր պինապէրին՝ հագ ու ատալէթէ մուգալիւր մէնֆագաթ գօվալայան տէվլէթլէրտէն զայրը պիգիմ կի- պի միլլէթլէր նէ՝ Էլիլի պէլէ- յէպիլիլէր:

Դօնֆէրանսըն սօն գըսմընտա պաշլընա մէշուլիլիյէթ «հէյէթի հաքիմիլիյէ մէնպուրի» (պար- տաւորիչ իրաւարարական ատեան) թէսիսի մէսէլէսի իտի Մուրա- խասլար մէպտէն անը պիր ար- զու նէվլինտէ գապուլ իթտիլէր- չու հալտէ չիմտիլիք իճրաաթ պէլէնիլմէնէ: Ատալէթ ու սաա- տէթի կէօրմէքտէն վէ անըն Էյի վէ ինսանիլթէ ֆայիտէլի օլ- տըղընը գապուլ իթմէքտէն սօն- րա՝ անպան իրագ սուրմագ Էն զիյատէ չէյմանի պիր հարէքէթ ատա իտիլսէ սէզա տըր: տէվ- լէթլէրին չու հալի կիւնէչին զի- յասընա գարըը կէօղլէրինի գա- բայուպ շընտանտայըղ տէյիլ» պաղըրմայա պէնզէր:

Էհալի, ճէհալէթ ուլգուսընտան ույանան Էհալի, տէվլէթլէրին Եիւլլէրինէ պիրէր թօգատ վուր- մատըգճա անլէրին մախսուս գա- բանմը կէօղլէրի աշըլմայաճագ տըր:

ՏԱԽԻԻՑԷ

Շէհրիմիլին Աղգային մէքթէ- պինտէ Էրմէնի միւտէրիսլէրի

տէրս վէրէմէյօրլար ինսքէք- թ'օր պուլկար թապասը օլմա- յան միւտէրիսլէրիմիլի Էլան տէրս վէրմէքտէն մէնն իտէյօր: Էրմէնի մէքթէպի աշըլմագ ի- չին Մինիսթըրտան կէլէն թէ- լէկրաֆ Էմրինէ գարըը Էնսքէք- թէօր ալօգաթանէ պիր ճէվապ վէրտիկի մէսմուրիլ օլմուշ տըր: Եանի պէն Էրմէնի մէք- թէպինի գաբամամըըը տէմիշ: Տէրս վէրիլմէյէն մէքթէպ աճէ- պա աշը՞ մը սայըլըր ըմը Եա- ճալար մէճճանէն այլըգ ալի- յօրլար: Տէօրտ կիւն մուգատտէմ Մինիսթէրէ վէրիլէն թէլէկրա- ֆա Էլան ճէվապ կէլմէմիշ տիր: Ճիլէրճեան վէ Ամիրխանեան մէքթէպլէրի իսէ Եէրլի չօնուգ- լարա Եօլ վէրմէկէ մէնպուր օլ- տուլար:

— Սօպրանիէ հոկա. 15տէ, պու- բաղար Էրթէսի կիւնիւ աշըլա- ճագ տըր: Իւքաղ րէմի կաղէ- թատա նէշը օլունտու: Բէզա մէղքիւր կաղէթայա պինտէն, 13 ատէտ գանուն լայէհասը հիւքիւ- մէթ թարաֆընտան Սօպրանիէ- նին թէտգըգընա իհալէ օլընա- ճագ տըր:

— Մաքէթոնիա չիրքէթի Ա- ստրիանըն վէ Բուսիանըն նօ- թալարընտան վէ Պուլկարիանըն ճէվապընտան մէմնուն գալմա- յուպ, Մաքէթոնիա վէ Էտիրնէ մուհաճիլլէրինէ խիթապ պիր պէյաննամէ նէշը իտէրէք անլէ- րի խայրէթ չիրքէթլէրինի ար- թըրմալա վէ գուլվէթլէնտիր- մէկէ թահրիգ իտէրէք «Պուլկա- րիա վէ Էվրոքա տիւլմաթլարը պիլի Եիւլտէն պըրագմը տըր- լար» տէյօր:

— Պուլկար սինօր մօ-հաֆըզ- լարընտան իքի ասքէրին Էօլիւ- սիւ պուլունմուշ: գուրչուն Եա- րէլէրինտէն անաշըլտըղը իւղրէ, թիւրք սինօրընտան աթէշ ի- տիլմիշ: պօշ ֆիչէնկլէրի տախի պուլունմուշ տըր:

ՄԻԻԹԵՆԷՎՎԻԷ

Բուսիանըն պիր չօգ վիւայէթ- լէրինտէ գըթլըգ սէմէրէլերի կէօրիւմէկէ պաշլամը տըր: հիւքիւմէթ 7,000,000 րուպլի քէօյիլիլէրէ թէվլի իտէճէքտիր:

— Աւստրիա վէ Հունգարիա բիացալարընտա զախիլէ ֆիյաթ- լարը արթմը տըր: Գուրագըղգ սէպէպինտէն չիֆթիլէր սիւ- րիւպ Էքէմէյօրլար:

— Բուսիատա Մաղլէվ ֆապրի- գասընըն գացիլէրի 60,000 րուպ- լի նաղլ իտէր իքէն Գարաչէվ սթասիօնընա Եագըն հայաուտ- լար վալիս ալթընա պիր պօմպա աթարագ գացիլէրի վէ պիր գաշ Եօլմուլը Էօլտիւրիւլէր, վէ 80,000 րուպլի ալուպ գաշարար ասքէրլէր անլէրի թաագիպ իտէ-

յօրլար: Թըրէնտէ 5 չիւքէլի ատամ վէ հայտուտարտոն 2 Եա- րէլի պուլունմուշ վէ թուլթուլմուշ տըր:

— Աւստրիա իմքէրաթօրը Էլան խասթա տըր:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կը ծանուցուի Պատ. հասարակու- թեան թէ՛ հոկա 1ին քաղաքիս մէջ (Ռուսչոյք) կաղմուած է բաժնետէրա- կան ինսուրդական «ԴԱՆՈՒԲ» ընկե- րութիւնը՝ որուն անուանական դրա- մագլուխը պիտի ըլլայ 200,000 ֆրանք բաժնուած 1000 բաժնեթուղթերու:

Բաժանորդագրութիւնը արդէն բաց- ուած ըլլալով, գրեթէ մեծ մասամբ ստորագրուած է: Երաժարելի կը մը- նայ զեւ մաս մը՝ որուն համար պայ- մանաւած որոշուած է մինչեւ 1 նոյ. յետ որոյ պիտի փակուի բաժանորդա- գրութիւնը:

Ա. ՆՊԱՏԱԿԱՆ է խնայողութեամբ դը- րամագլուխ մը գոյացնել եւ յատկա- ցնել զայն տոկոսաւոր կամ պարգեւա- ւոր հաստատուն արժէթուղթերու գըն- ման եւ վաճառման մինչեւ 3 տարի:

Բ. ԲԱՇՆԵԹՈՒՂԹԻՆ Իւրաքանչիւրը պիտի արժէ 200 ֆրանք, վճարելի 3 տարեկէ, 20 ֆր. կանխիկ, իսկ մնաց- եալը ամսէ ամիս 5ական ֆր. վճարու- մով:

Գ. ԵՌԱՄԵԱՅ պայմանաւած լրա- նալէ յետոյ ընկերութիւնը պիտի վե- րակաղմուի իբր Անանուս ընկերու- թիւն ձեռնարկելու ո եւ է գործի մը երբ բաժնետէրք յարմար տեսնեն. հա- կառակ պարագային ուղղող պիտի կըր- նայ իր գրամը ետ քաշել հանդերձ չա- հարաժիններով:

Վարչական խորհուրդը կաղմուած է հետեւեալ կերպով.

- Տ. Վաղարշ. Գալուստեան Ատենապետ
Տ. Հմայեան Կ. Փափագեան Գանձապետ
Տ. Երսւնդ Յակոբեան Քարտուղար
Տ. Թագուր Սուքիասեան Խորհրդական
Տ. Լեւոն Գիւրտեան »

ՌՈՂԱՆՈՇՔ

Table with exchange rates for various currencies and goods. Columns include item names (e.g., ՊՈՒՂՏԱՅ, Վալիս, Արապա) and their corresponding rates in different units.